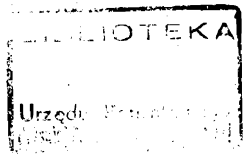

Warszawa, 14 października 1936 r.

URZĄD PATENTOWY

C07d 39/14

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OPIS PATENTOWY

Nr 23626.

Kl. 12 p, 10.

N. V. Nederlandsche Kininefabriek
(Maarsse, Niderlandy).

Sposób wytwarzania substancyj szeregu fenantrolinowego, czynnych pod względem leczniczym.

Zgłoszono 20 września 1935 r.
Udzielono 30 lipca 1936 r.
Pierwszeństwo: 22 grudnia 1934 r. (Niderlandy).

Wynalazek niniejszy dotyczy sposobu wytwarzania substancyj szeregu fenantrolinowego, czynnych pod względem leczniczym, zawierających oprócz obu atomów azotu fenantrolinowego układu pierścieniowego jeden lub większą liczbę atomów azotu, z których jeden jest bezpośrednio związany z układem pierścieniowym. Związki te wykazują obok działania bakterjobjęczego działanie, uśmierzające bóle w mniejszym lub większym stopniu, dzięki czemu posiadają szczególną wartość pod względem leczniczym.

Sposób według wynalazku niniejszego polega na tem, że fenantroliny podstawione przeprowadza się stopniowo lub wprost

w aminofenantroliny lub w aminofenantroliny, podstawione przy azocie aminowym, albo że *R*-amino-fenyleno-dwuaminy lub *R*-amino-aminochinoliny poddaje się przemianie zapomocą syntezy Skraup'a.

Bezpośrednie wytwarzanie aminofenantrolin, podstawionych przy azocie aminowym, zachodzi wówczas, gdy chlorowcofenantrolinami, w których atom chlorowca jest związany z układem pierścieniowym fenantroliny, działa się na aminy pierwszorzędowe lub drugorzędowe, odszczepiając chlorowcowodór.

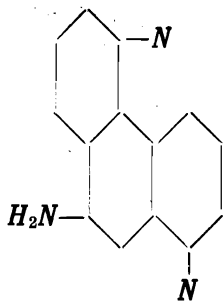
Aminofenantroliny, podstawione przy azocie aminowym, otrzymuje się stopniowo, wytwarzając początkowo aminofenan-

troliny, niepodstawione przy azocie aminowym, np. przez redukcję nitrofenantrolin, przez działanie amonjakiem na chlorowcofenantroliny z odszczepieniem chlorowcowodoru, przez przemianę według Hoffmanna amidów kwasów fenantrolinokarbonowych i t. d., i następnie podstawiając jeden lub kilka atomów wodoru, związanych z azotem amonjakalnym aminofenantroliny, przez działanie kwasami karbonowymi, bezwodnikami kwasów karbonowych albo substancjami, zawierającymi nadający się do przemiany atom chlorowca, jak np.: haloidkami kwasów karbonowych, kwasami chlorowcoalkylokarbonowymi, haloidkami alkylowemi, haloidkami alkyloaminoalkylowemi i t. d.

Następujące przykłady służą do wyjaśnienia sposobu według wynalazku niniejszego.

Przykład I. 6-amino-*m*-fenantrolina.

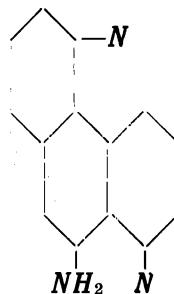
Wzór strukturalny:

Do 1200 cm³ roztworu chlorku cynawego, otrzymanego przez rozpuszczenie 210 g cyny w kwasie solnym, dodaje się 100 g 6-nitro-*m*-fenantroliny. Po ogrzaniu na kąpeli wodnej i następnie po ochłodzeniu odsąca się podwójną sól cynową i rozkłada w sposób zwykły.

Przez przekrystalizowanie, np. z alkoholu, otrzymuje się w stanie czystym jasnożółtą 6-amino-*m*-fenantrolinę; punkt topnienia 201°C.

Przykład II. 5-amino-*m*-fenantrolina.
Wzór strukturalny:

100 g 5-bromo-*m*-fenantroliny, 100 g fenolu i 300 cm³ wodnego roztworu amonjaku (o ciężarze właściwym 0,91) ogrzewa się w ciągu 20 — 80 godzin w naczyniu zamkniętym w temperaturze 150 — 200°C.

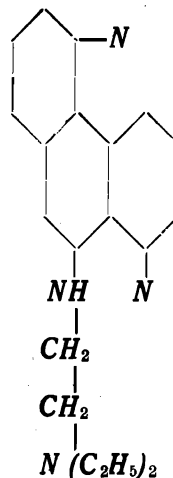
Przemianę tę można przeprowadzić również, wprowadzając gaz amonjakalny do stopu 5-bromo-fenantroliny i fenolu.

Warstwę fenolową poddaje się najprościej destylacji frakcjonowanej. W zwykłej próżni fenol przedestylowuje po odpedzeniu wody i amonjaku.

Pozostałość zaś oddestylowuje się pod ciśnieniem bardzo zmniejszonym, przyczem w próżni w kąpeli o temperaturze, wynoszącej około 150 — 170°C, 5-amino-*m*-fenantrolina przedestylowuje bardzo dobrze. Przez przekrystalizowanie np. z alkoholu otrzymuje się czystą, żółtą 5-amino-*m*-fenantrolinę o punkcie topnienia 143°C.

Przykład III. *N*-dwuetyloaminoetylo-5-amino-*m*-fenantrolina.

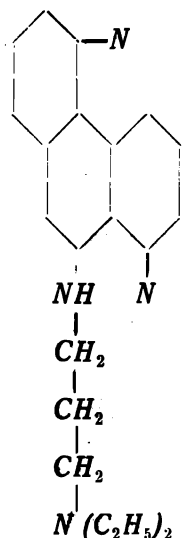
Wzór strukturalny:

181 g 5-amino-*m*-fenantroliny i 172 g chlorowodoru chlorku dwuetyloaminoetylowego po dokładnym zmieszaniu ogrzewa się na kąpieli olejowej w ciągu 8 godzin w temperaturze 170 — 190°C. Po rozpuszczeniu produktu reakcji w wodzie i przesączeniu do otrzymanego przesącza dodaje się zasad. Wydzielony olej rozpuszcza się w eterze i roztwór eterowy suszy zapomocą bezwodnego potażu. Po oddestylowaniu eteru pozostały olej poddaje się destylacji frakcjonowanej. W próżni w kąpieli o temperaturze, wynoszącej około 190°C, wytworzona zasada przechodzi bardzo dobrze.

Stanowi ona gęsty żółtawo-żółty olej. Przez rozpuszczenie go w suchym eterze i wprowadzenie gazowego kwasu solnego otrzymuje się pomarańczowo zabarwioną sól kwasu solnego.

Przykład IV. *N*-(γ -dwuetyloaminopropyl-)-5-amino-*m*-fenantrolina. Wzór strukturalny:

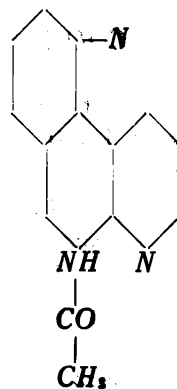
181 g 5-amino-*m*-fenantroliny i 186 g chlorowodoru chlorku γ -dwuetyloaminopropylowego po dokładnym zmieszaniu ogrzewa się na kąpieli olejowej w ciągu 8 godzin w temperaturze 170 — 190°C.

Odpowiednio do przykładu III przy za-

stosowaniu destylacji w próżni w kąpieli o temperaturze 200 — 230°C otrzymuje się żółtawo-żółtą gęstą zasadę. Sól kwasu solnego jest zabarwiona na kolor pomarańczowy i topnieje w temperaturze mniej więcej 60°C.

Przykład V. 5-acetyloamino-*m*-fenantrolina.

Wzór strukturalny:

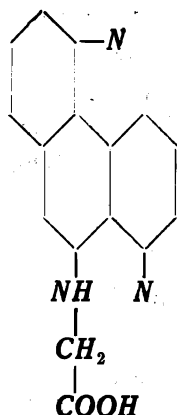
20 g 5-amino-*m*-fenantroliny ogrzewa się z nadmiarem, np. z 15 g, bezwodnika kwasu octowego. Po dodaniu wody i ogrzaniu mieszaninę reakcyjną zubożają się ługiem i odsączają białą 5-acetyloamino-*m*-fenantrolinę. Przez przekryształizowanie z alkoholu substancja ta oczyszcza się; punkt topnienia 201°C.

Przykład VI. 5-benzoyloamino-*m*-fenantrolina.

Do zawiesiny 20 g 5-amino-*m*-fenantroliny w eterze dodaje się 15 g chlorku benzoylowego. Po krótkim gotowaniu odparowuje się mieszaninę reakcyjną do sucha. Pozostałość wyciąga się wodą, odsączają i oczyszczają przez przekryształizowanie z alkoholu. 5-benzoyloamino-*m*-fenantrolina, otrzymana w ten sposób, jest biała i topnieje w temperaturze 170°C.

Przykład VII. Kwas *m*-fenantrolino-5-amino-octowy.

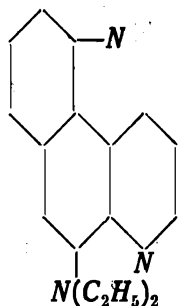
Wzór strukturalny:

18 g 5-amino-*m*-fenantroliny, 9,5 g kwasu chlorooctowego i 150 cm³ wody ogrzewa się w ciągu kilku godzin na kąpieli parowej. Po ochłodzeniu żółty osad odsącza się i oczyszcza, rozpuszczając go w amonjalkalnym roztworze alkoholu rozcieńczonego i gotując z węglem odbarwiającym a następnie strącając wytworzoną substancję z przesączu zapomocą nieznacznej ilości kwasu. Punkt topnienia otrzymanego związku 244°C.

Przykład VIII. 5-dwuetyloamino-*m*-fenantrolina.

Wzór strukturalny:

60 g 5-bromo-*m*-fenantroliny, 60 g fenolu i 200 cm³ 33%-owego lub stężonego roztworu dwuetyloaminy w wodzie ogrzewa się w ciągu około 40 godzin w naczyniu zamkniętym w temperaturze około 150 — 200°C. Warstwę fenolu poddaje się w sposób najprostszy destylacji frakcjonowanej. Po oddestylowaniu fenolu pozostałość destyluje się pod ciśnieniem bardzo

zmniejszonym, przyczem w próżni w kąpieli o temperaturze, wynoszącej około 140 — 180°C, otrzymuje się złotawo-żółty olej. Z tego oleju wydziela się 5-dwuetyloamino-*m*-fenantrolinę przez rozpuszczenie oleju w rozcieńczonym kwasie solnym i odparowanie roztworu; przez krystalizację frakcjonowaną otrzymuje się sól kwasu solnego, z której przez rozpuszczenie w wodzie i strącenie rozcieńczonym amonjalkiem otrzymuje się zasadę. Po przekrystalizowaniu z alkoholu jasnożółty produkt topnieje w temperaturze 64°C. Przy tej reakcji otrzymuje się również 5-etyloamino-*m*-fenantrolinę i *m*-fenantrolinę.

Przykład IX. 5-etyloamino-*m*-fenantrolina.

W naczyniu zamkniętym ogrzewa się jedną część wagową 5-amino-*m*-fenantroliny, z ilością większą niż ilość obrachowana (np. z jedną częścią wagową) bromku etylowego w ciągu kilku godzin w temperaturze 100°C. Po oddestylowaniu bromku etylowego utworzoną sól kwasu bromowodorowego rozpuszcza się w wodzie. Alkalizując amonjalkiem, oddziela się zasadę, którą oczyszcza się przez przekrystalizowanie z alkoholu. Można również zasadę zanieczyszczoną destylować początkowo w próżni, poczem destylat oczyszczać przez przekrystalizowanie. Otrzymana zasada jest zabarwiona żółto i topnieje w temperaturze 79°C.

Przykład X. 5-dwuetyloamino-*m*-fenantrolina.

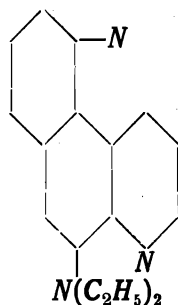
W naczyniu zamkniętym ogrzewa się jedną część wagową 5-etyloamino-*m*-fenantroliny z ilością większą niż ilość obrachowana (np. z jedną częścią wagową) bromku etylowego w ciągu 15 godzin w temperaturze 130°C. Po takiej samej przeróbce, jak opisano w przykładzie IX, otrzymuje się jasnożółtą zasadę o punkcie topnienia 64°C.

Przykład XI. *N*-dwumetyloaminoetylo-5-amino-*m*-fenantrolina.

181 g 5-amino-*m*-fenantroliny i 144 g chlorowodoru chlorku dwumetyloaminoetylowego ogrzewa się po dokładnym zmieszaniu na kąpeli olejowej w ciągu 8 godzin w temperaturze około 170 — 190°C. Wytworzona zasada oczyszcza się w sposób opisany w przykładzie III.

Przykład XII. 5-dwuetyloamino - *m* - fenantrolina.

Wzór strukturalny:

20 g chlorowodoru 4-dwuetyloamino-*m*-fenylenodwuaminy, 33 g pięciotlenku arsenu, 40 cm³ gliceryny i 30 cm³ stężonego kwasu siarkowego ogrzewa się pod chłodnicą zwrotną w ciągu 6 godzin dokładnie do wrzenia na kąpeli olejowej, przyczem na początku ogrzewania z chlorowodoru ulatnia się chlorowódor.

Po rozcieńczeniu wodą i mocnym zalkalizowaniu amonjakiem stężonym wydzieloną zasadę rozpuszcza się w eterze. Po odwodnieniu roztworu eterowego bezwodnym potażem eter oddestylowuje się i pozostałość destyluje pod ciśnieniem bardzo zmniejszonym. W próżni w kąpeli o temperaturze 170 — 190°C otrzymuje się olej, który przez zmieszanie z taką samą objętością alkoholu i przez ochłodzenie można doprowadzić do krystalizacji. Po oczyszczeniu przez przekrystalizowanie z alkoholu punkt topnienia jasnożółtej zasady wynosi 64°C.

Przy odparowywaniu powyżej wspomnianego roztworu eterowego wydziela się aminodwuetyloaminochinolina, która po

kilkakrotnym przekrystalizowaniu z alkoholu jest substancją, zabarwioną żółto. Punkt topnienia wynosi 175°C.

Powyżej wspomniany chlorowodorek 4-dwuetyloamino-*m*-fenylenodwuaminy otrzymuje się przez redukcję 4-dwuetyloamino-*m*-dwunitrobenzenu chlorkiem cynawym. Również podwójną sól cynową można poddać syntezie Skraup'a, chociaż wskutek pienienia zaleca się przeprowadzenie reakcji w naczyniu zamkniętym.

Przykład XIII. *N*-dwuetyloaminoetylo-5-amino-*m*-fenantrolina.

22 g chlorowodoru 4-dwuetyloaminoetyloamino-*m*-fenylenodwuaminy, 33 g pięciotlenku arsenu, 40 cm³ gliceryny i 30 cm³ stężonego kwasu siarkowego ogrzewa się pod chłodnicą zwrotną prawie do wrzenia na kąpeli olejowej, przyczem na początku ogrzewania z chlorowodoru ulatnia się chlorowódor. Po takiej samej przeróbce, jak w przykładzie XII, otrzymuje się przez destylację w próżni w kąpeli o temperaturze około 190°C gęstą złotawo-żółtą zasadę.

Chlorowodorek 4-dwuetyloaminoetyloamino-*m*-fenylenodwuaminy otrzymuje się w sposób zwykły przez redukcję chlorkiem cynawym 4-dwuetyloaminoetyloamino-*m*-dwunitrobenzenu, przyczem sól kwasu solnego zasady surowej, wydzielonej z podwójnej soli cynowej, stosuje się natychmiast do syntezy Skraup'a.

4-3-1-dwuetyloaminoetyloamino - dwunitrobenzen tworzy się natychmiast przy zmieszaniu jednej części wagowej 2,4-dwunitrobromobenzenu z jedną częścią wagową *N-N*-dwuetyloetylenodwuaminy. Po ogrzewaniu w ciągu pewnego czasu produkt reakcji wyciąga się wodą. Ciemnozabarwione ciało stałe odsacza się i przemywa wodą. Po przekrystalizowaniu z alkoholu otrzymany żółty 4-dwuetyloaminoetyloamino-*m*-dwunitrobenzen topnieje w temperaturze 96°C.

Substancję, otrzymaną według przykła-

du niniejszego, można, rozumie się, wytworzyć z 5-amino-8-dwuetyloaminoetyloaminochinoliny przy zastosowaniu syntezy Skraup'a.

Wreszcie można również z kwasu fenantrolinokarbonowego wytworzyć amidy kwasów karbonowych i przeprowadzić je w aminy według Hoffmann'a.

Syntezę Skraup'a można stosować zamiast do aminofenantrolin, podstawionych przy azocie amonowym, również i do *R*-aminofenylenodwuamin, przyczem litera *R* może oznaczać następujące rodniki: alkyl, aryl, aminoalkyl, aminoaryl, alkyloaminoalkyl, alkoyloaroyl, glicynę i rodniki podobne.

Zastrzeżenie patentowe.

Sposób wytwarzania substancyj szere-

gu fenantrolinowego, czynnych pod względem leczniczym, zawierających oprócz obu atomów azotu pierścieniowego układu fenantrolinowego jeden lub kilka atomów azotu, z których jeden azot jest związany bezpośrednio z układem pierścieniowym, z namienny tem, że podstawione fenantroliny przeprowadza się stopniowo lub odrazu w aminofenantroliny lub w aminofenantroliny, podstawione przy azocie, albo że *R*-aminofenylenodwuaminy lub *R*-aminoamino-chinoliny poddaje się syntezie Skraup'a.

N. V. Nederlandsche
Kininefabriek.
Zastępca: M. Skrzypkowski,
rzecznik patentowy.